

"שכר הוגן של מורה מתחיל צריך להיות לפחות 9,000 שקל. 10,000 יהיה מצוין"

ראיון נאבכת באוצר, מיואשת ממשרד החינוך, מאוכזבת מההורים ומחכה לראש הממשלה – מזכ"לית הסתדרות המורים, יפה בן דוד, מאיימת להשביט את המערכת בפתיחת שנת הלימודים הקרובה • "המורים מרגישים לכד במערכת, לא נפתח את השנה בלי שעובדי ההוראה יקבלו את כל הפנסיה וימי המחלה שמגיעים להם" • ומה לגבי נשירת המורים מהמקצוע? "הסיבה היא חוסר גיבוי והתערבות גסה של הורים"

ליאור דטל

אחרי כמעט 19 שנים של שקט יחסי וללא שביתות גדולות, הסתדרות המורים מאיימת בהשבתת נני הילדים, בתי הסיפר היסודיים והטובות הביניים ב-1 בספטמבר. הסיבה: דרישות המורים לתיקון הסכמי הפנסיה של המורים וחשוב ניכוי ימי המחלה.

"אם לא נצליח להסדיר את שני הנושאים האלה, שנת הלימודים לא תיפתח, וזה יהיה על ראשם של אנשי משרד האוצר", אומרת מזכ"לית הסתדרות המורים, יפה בן דוד, בראיון ל-TheMarker. "שמשהו יסתכל לעובדי ההוראה בעיניים ויסיביר להם למה יותר משבע שנים הם לא מקבלים את מה שמגיע להם".

כ-140 אלף המורים המאוגדים בהסתדרות יתחילו את שנת הלימודים הקרובה ללא הסכם שכר, שכן תוקפו הסתיים בחודש שעבר – ומשא ומתן על הסכם חדש לא מתקיים בשל הקדמת הבחירות. למרות זאת, בהסתדרות המורים רודשים בינתיים לקדם את נושאי הפנסיות וימי המחלה של המורים, שלגביהם אפשר להגיע להסכם גם עם ממשלת מעבר.

20% מהמורים פורשים בש"י נים הראשונות לתפקיד, מערכת החינוך נמצאת במשבר – ואתם מאיימים לשבות דווקא על ימי מחלה?

בן דוד: "אלה נושאים שהוזנחו על ידי המדינה עד ששמנו אותם על סדר היום וחייבים לספל בהם אחת ולתמיד. כשנפתור את הסוגיות האלה ניכנס מיר למשא ומתן על הסכם השכר. לא נפתח את שנת הלימודים בלי שעובדי די ההוראה יקבלו את כל הפנסיה שמגיעה להם. המדינה גולה זכויות מהמורים במשך שנים, וכ"שעלינו על זה, הם אמרו שזה יעלה הרבה כסף. הרצח וגם ירשת? "העלייה בשיעור המורים שנושרים מהוראה היא בגלל חור" סר הגיבוי ממערכת החינוך ובגלל התערבות גסה של ההורים. המורים מרגישים לכד במערכת".

התערבות של ההורים? גם לי יש ילדים ואנחנו מעוניינים מעורבות של הורים, אבל לא התערבות. זה הגבול. יש קווים אדומים, ועם כל הכבוד להורים – הם לא יכולים לבוא ולהגיד למי

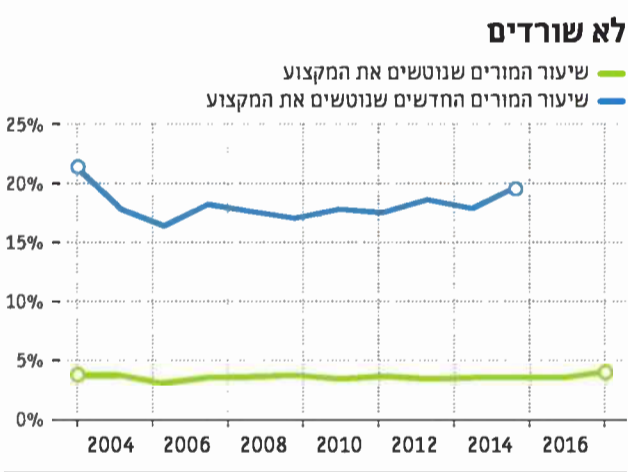
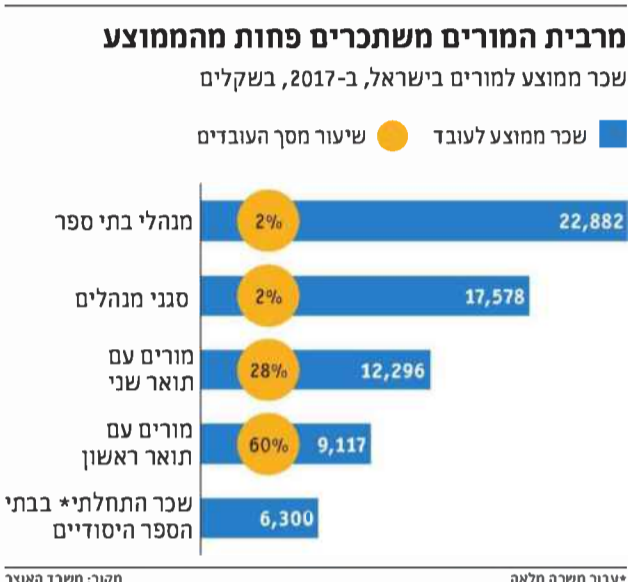

יפה בן דוד. "האוצר רק מורח זמן. אין התקדמות" צילום: אמיל סלמן

"יש מחסור באלפי מורים ובמאות מנהלים, אבל אין סקר שבדק כמה חסרים, באילו מקצועות, ולמה עובדי ההוראה לא רוצים לבוא למערכת. זה נזק שבסופו של דבר התלמידים משלמים עליו"

היא איך ללמד ולמנהל את לנהל. גם כשאתה מגיע לרופא משפחה אתה לא מתערב בהחלטות שלו. להורים יש אחריות והם צריכים להבין שאנחנו לא בייביסיטר, והם לא שמים את הילדים בבית הספר והולכים. אם יש נושאים שאתה לא יכול להתמודד אתם בעצמך, אל תזרוק אותם על המורים. יש מקרים של מורים שמצילים ילדים, אבל החינוך מתחיל בבית. חייבים לחוקק חוק שיקבע את מעמד עובדי ההוראה, כמו שיש חוק לזכויות התלמיד".

מה הבי מפריע כיום למורים בירשאל? "השכר והמעמד הציבורי הם זוכים ליחס לא מכבד, לפעמים אפילו ליחס אליים. אנשים מרשים לעצמם לראות בעובדי ההוראה שק חכמות. בן אדם משקיע שנים בלימודים ובהכשרה ההוראה, ההורים מפקידים בידיו את ילדיהם, אז שייסמכו עליו. הרבר

הבסיסי שמשרד החינוך צריך לעשות הוא לתת למורים ולמנהלים אוטונומיה, אמון וגיבוי. "בנוסף, המורים נכנסים למערכת רכת החינוך אחרי שלמדו הוראה ופרגוניה, ואז משרד החינוך מעמיס עליהם נושאים שלא קשורים לחינוך וטופסולוגיה, שאף אחד לא יודע מהי תרומתה, ותחומי אחריות נוספים. למה מודה צריך להיות אחראי על ליווי והסעות, אם משרד החינוך בעצמו לא לוקח אחריות על הנושא הזה?"

למורים אין אפילו מחשבים. "נכון, אז אנחנו מחלקים להם מחשבים באמצעות קרן אתנה. למה אנחנו צריכים לחלק למורים מחשבים? זו אחריות של המדינה שמעסיקה אותם. אבל במשרדי הממשלה מתעסקים בשטויות כמו שאלונים וסקרים שלא תורמים דבר למערכת".

האחיות ועובדי משרד החינוך שבתו ושיבשו את המערכת עד

שיחשבו את הפנסיה עבד המורים, כי אפילו משרד החינוך לא מצליח לעשות את זה. הנוסחה הנוכחית מסובכת כל כך, עד שהמורים לא ידעו בכלל מהפנסיה שלהם נ"י געה. אז עכשיו אנחנו דורשים ממשרדי החינוך והאוצר לכבד את ההסכמים ולשלם את כל מה שמגיע למורים, ועד השקל האחרון. "וזה לא פשוט: כשביקשנו מהאוצר לקבל את הנתונים של פיהם הם מבקשים את גובה הפנסיה, אז הם נתנו לנו קובץ ענק עם 1.2 מיליון נתונים שונים, שנועד רק לערוב ולעכב אותנו. עד שקייבלנו את הנתונים שביקשנו יצאה לנו הנשמה. באחת הפגישות נציג האוצר אמר שהוא לא רוצה לתת לנו את הנתונים, כי אז נבין עד כמה שהפנסיה של עובדי ההוראה רחוקה ממה שמגיע להם".

מה עלות הדרישות שלכם? "אם האוצר היה משלם לכל עובדי ההוראה את מה שהוא היה מחויב

"האוצר מערבב אותנו"
 מזכ"לית הסתדרות המורים מאיימת להשביט את פתיחת שנת הלימודים – ושולחת מסר חד להורים

לשלם לפי ההסכמים והחוק, הוא לא היה צריך להוסיף שקל. זו בעיה שהם יצרו. גם בנושא של ימי המחלה המדינה עברה על החוק. הבעיה התגלתה באיחור כי משרד החינוך התחיל לפרט את מספר ימי המחלה של העובדים רק שנתיים לאחר שהחוק נכנס לתוקף. פתאום הגיעו אלי מורים שסיפרו לי שמי המחלה שצברו במשך כל חייהם נמחקו. על כל יום מחלה שהם לקחו – ניכוי להם שניים. ככה פוגעים גם בתנאי העבודה של המורים וגם בפדיון שהם יכלו לקבל עם פרישתם. אבל נראה שהמשא ומתן מתקדם. למה לאיים בשביתה?

"המשא ומתן לא היה קל, ובכל זאת שני הנושאים האלה פתורים – וזה תלוי רק ברצון של האוצר. האוצר רק רוצים לקבוע פגישות כדי להראות שדיברנו, אבל אין התקדמות. לא באתי לשחק פינג-פונג עם האוצר".

ראש הממשלה התערב במשבר? "אני רוצה להאמין ומקווה מאוד שבסופו של דבר הוא יתערב. בשיחות שהיו לי עם ראש הממשלה הוא אמר לי שמערכת החינוך חשובה ושהוא מעריך את עובדי ההוראה".

"המדינה צריכה לתת לנו אוטונומיה"
 אם הסתדרות המורים תממש את האיומים ותשבית את מערכת החינוך, זו תהיה השביתה הכללית הראשונה בבתי הספר היסודיים

וחטיבות הביניים בשני העשרים האחרונים. השביתה האחרונה שנגעה לשכר המורים התקיימה בינואר 2000, וב-2007 השביתה הסתדרות את הלימודים ליום אחד רק בצפון וברום. ב-2007 התקיימה שביתה ארוכה בתיכונים ביוזמת ארגון המורים. הסיבה לשקט היחסי נעוצה, בין היתר, בהסכם אופק חדש שנחתם מול ההסתדרות ב-2008, שהעלה את שכר המורים החברים באר"ן בתמורה להגדלת מספר שעות עבודתם. עם פקיעת ההסכם ביולי ולאור המשבר במערכת החינוך, המתמודדת עם מחסור במורים ונישירה של מורים איכותיים שמועסקים בשכר נמוך – עובדי ההוראה רבים ציפו להסכם חדש, אך התאכזבו לגלות שהוא יידחה בחודשים רבים בגלל הקדמת הבחירות.

"אחרי שנסגור את הסוגיות של הפנסיה וימי המחלה נתחיל בדיונים על הסכם השכר החדש. בשנה האחר

פנסיה מלאה והסדרת ימי המחלה הדרישות של הסתדרות המורים

הדרישות לקראת שנת הלימודים

- תיקון הנוסחה שקובעת את גובה גמלת הפנסיה, כך שתהיה מבוססת על נגזרת מהשכר האחרון
- התחייבות לתשלום פנסיה מלאה לעובדי ההוראה על פי הסכמי השכר והחוק
- תיקון נוסחת ניכוי ימי המחלה – עבור כל יום, במקום 1.4 ימים כיום
- פיצוי לגמלאים שלא קיבלו פדיון עבור אי-ניצול ימי מחלה כתוצאה מניכוי הימים
- הקמת קרן משותפת למשרד האוצר והסתדרות המורים שתסייע למורים חולים שלא נותרו להם ימי מחלה

הדרישות שייאלצו לחכות לאחרי הבחירות

- חתימה עם המורים על הסכם שכר חדש, לאחר שהאחרון הסתיים ביולי
- תוספת שכר לכלל המורים, בדגש על המורים המתחילים
- צמצום הצפיפות בבתי הספר ובגני הילדים
- הפחתת שעות ההוראה הפרונטליות של המורים

הפגנה של מורים בתל אביב צילום: עופר וקנין

"למה הורים לא נאבקים על סיעת שנייה בגן" צילום: תומר אפלבוים

"המורים לא ילמדו פחות, אבל יהיו פחות שעות הוראה פרונטליות בכיתה מול כל התלמידים. היום מורה מחויב ל-26 שעות הוראה ועשר שעות של למידה פרטנית ועבודה בבתי הספר, אבל כשמל"מדים כיתה של כמעט 40 תלמידים אי-אפשר להגיע לכולם. הילדים רק ירוויחו אם במקום הוראה פרונטלית הם יקבלו יותר שעות לימוד דים פרטניות. צריך לתת יותר יחס אישי לתלמידים".

מה עוד אתם דורשים?
"יש הרבה נושאים שנשמור למשא ומתן, אבל נדרוש גם לצמצם את מספר התלמידים בכיתות".
שר החינוך לשעבר, נפתלי בנט, צימצם את הצפיפות, לא?

"בחי"ך. המצב כמעט לא השתנה. בנט ביטל את שעות הפי"צול שנועדו ללימודי מתמטיקה ואנגלית בכיתות א"ב' בקבוצות קטנות, אחרי שקודם לכן הם קורצצו. למה ההורים לא נלחמו על זה? איפה ההורים בנושאים כאלה? ביטלו לילדים עשר שעות לימוד בקבוצות קטנות של מתמטיקה ועברית, ואיפה אתם הייתם כהורים? לא עשיתם דבר."

"למה אין מאבק של הורים על הנושאים האלה? שמו סיעת שנייה בגנים, אבל לא בימי שישי? למה? בשישי לילדים אין צרכים? לצערי גם כשמתחילים משהו עוצרים אותו באמצע. התרעתי בכל פורום נגד הרפורמה בחינוך המיוחד, שתצא לדרך בשנת הלימודים הנוכחית כפיילוט במחוז צפון, ועלולה לגרום נזק משמדי עותי. זו רפורמה שנועדה לחסוך כסף למשרד החינוך, אבל אי-אפשר לעשות זאת על גב הילדים. לפי הרפורמה, ילדים עם צרכים מיוחדים ישולבו בחינוך הרגיל – ללא התנאים להצלחתם, ללא הכשרה מספקת של מורים ומנהלים, כשאין מספיק יועצות ומטפלים, שלא יצליחו לתת מענה לילדים".
הרבה פעמים אומרים שארגוני המורים הם חסם במערכת.

"והנה, לפני עשור עשינו את רפורמת אופק חדש, ועדיין נותרו דברים שצריך לתקן".
למה בכלל יש שני ארגוני מורים? "צריך להיות ארגון אחד לעו"בדי הוראה, והיה נכון שארגון המורים יתחבר אלינו כי אגנזה גדולים יותר, אבל זה כבר סיפור אחר".

ממשרד האוצר נמסר: "מיום החלת רפורמת אופק חדש נחתמו כמה הסכמי פנסיה בין הסתדרות המורים לאוצר המיושמים כיום. למרות רצוננו לקדם את החתימה על הסכם פנסיה נוסף, הסתדרות המורים ביטלה בשבועות האחרונים כמה ישיבות בנושא, כך שההגעה להבנות מתעכבת. בניגוד לטענה, אגף השכר העביר להסתדרות המורים את כלל הנתונים בנושא, ואף סייע לה בעיבודם."

"באשר לטענות על ימי המ"חלה, עובדי ההוראה זכאים לה"סר מיטיב לעומת הנהוג במשק, וחשוב ניצול ימי המחלה מותאם לאופי עבודתם הגמיש. נושא זה נדון בבית המשפט ודין נוסף צפוי להתקיים בספטמבר".

מה שהוא דורש מהמורים. מבקשים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קו"ת של משרה מלאה".
מה המסר שלך למו"שלומד היום הוראה במכללה? איזה עתיד מח"ב לך?
"משרד החינוך צריך ליישם את ההוראה במשרה מלאה. מעסיקים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קות של משרה מלאה".
מה המסר שלך למו"שלומד היום הוראה במכללה? איזה עתיד מח"ב לך?
"משרד החינוך צריך ליישם את ההוראה במשרה מלאה. מעסיקים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קות של משרה מלאה".

מה שהיא דורש מהמורים. מבקשים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קות של משרה מלאה".
מה המסר שלך למו"שלומד היום הוראה במכללה? איזה עתיד מח"ב לך?
"משרד החינוך צריך ליישם את ההוראה במשרה מלאה. מעסיקים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קות של משרה מלאה".

מה שהיא דורש מהמורים. מבקשים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קות של משרה מלאה".
מה המסר שלך למו"שלומד היום הוראה במכללה? איזה עתיד מח"ב לך?
"משרד החינוך צריך ליישם את ההוראה במשרה מלאה. מעסיקים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קות של משרה מלאה".

מה שהיא דורש מהמורים. מבקשים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קות של משרה מלאה".
מה המסר שלך למו"שלומד היום הוראה במכללה? איזה עתיד מח"ב לך?
"משרד החינוך צריך ליישם את ההוראה במשרה מלאה. מעסיקים אותם בחצי משרה ומצפים לתפ"קות של משרה מלאה".

לפחות יש חופשות.
"אני מציעה לכל מי שמדבר על חופשות להיכנס יום אחד לכי"תה. מנכ"ל של חברה גדולה סיפר לי שהתנדב יום אחד כמורה בכיתה ואמר לי שהתלמידים היו מקסימים, אבל שבסוף היום הוא נפל מהרג"ליים. וזה אדם שרגיל להתמודד עם אתגרים משמעותיים".

"בנט צימצם את הצפיפות? בחי"ך"

כמה מורים חסרים במערכת החינוך?
"להערכתי, יש מחסור באלפי מורים ומאות מנהלים, אבל אלה דברים שמשרד החינוך לא בודק, כי הוא לא רוצה לדעת. אין סקר שבדק כמה מורים חסרים, באילו מקצועות, ולמה עובדי ההוראה לא רוצים לבוא למערכת. זה נזק שבסופו של דבר התלמידים משלמים עליו".

למה כל כך הרבה מורים עובדים במשרה חלקית?
"הם פשוט לא מצליחים לע"בוד במשרה מלאה, זה נעשה בניגוד לרצונם. איך עובד בחצי משרה יכול להתקיים ממשכורת של 3,000 שקל? משרד החינוך לא השכיל להעסיק את עובדי

כח. אני לא מגנה על מי שלא ראו"ה להיות במערכת בתנאי שהליך הפיטורים נעשה באופן תקין. בס"ר פו של דבר, אלה עובדים שהמשרד קלט ולא אני, ולא יכול להיות שמ"רה שנמצאת 30 שנה במערכת – פתאום יגידו לה שהיא לא ראויה".
מה דעתך על איכות הסטודנטים שמגיעים ללימודי הוראה?
"אם המדינה תיענה לכל הד"רישות שלנו בהסכם השכר הבא, מעמד המורה והשכר ישתפר, הם יקבלו גיבוי ואוטונומיה, ואז אני שים איכותיים יותר יצטרפו למ"ערכת והמשרד יוכל לקבוע רף כניסה גבוה יותר. כיום יש מחסור כבד במורים ומנהלים, כי זו משרה לא אטרקטיבית. דורשים מהמורים להיות זמינים 24 שעות ביממה. אנחנו מקבלים תלונות מהורים על מורות שלא עונות להם לוואטסאפ בשעות העבודה".

"כשביקשנו לקבל נתונים על הפנסיה, נתנו לנו קובץ שנועד לערבב אותנו. נציג האוצר אמר שהוא לא רוצה לתת לנו את הנתונים, כי אז נבין עד כמה הפנסיה של עובדי ההוראה רחוקה ממה שמגיע להם"

"אם הייתי יד ימינו של קודמי בתפקיד שהורשע בפלילים – הוא לא היה מנסה לעקוב אחרי"

שיחות שערכתי. אם הייתי יד ימינו, הוא לא היה מנסה לעקוב אחרי. זאת התשובה לכל המלעיוזים שדיברו כי היה להם קל. אני עו"בדת קרוב ל-18 שנים בהסתדרות, ויש רבים אחרים שיכולים להעיד על היושרה והמק"צועיות שלי. נבחרתי כי הצבעתי נגד אופק חדש והתרעתי על ליקויים שצריך לתקן בהסכם כמו הפנסיה, אבל את הביקורת שלי אני עושה בתוך הבית כדי לתקן את המצב, ולא כלפי חוץ".

ליאור דטל

גופני, אך לדבריה גם עבדה במשרות נוספות. "כשהייתי מורה לחינוך גופני לא יכולתי להתפרנס רק מהוראה, אז הייתי גם מדריכת שחייה וכדורסל והתפרנסתי בכבוד, אבל מה"עבודות הנוספות".
כשנכנסת לתפקיד אמרו שאת יד ימינו של ופרמון.
"זה לא נכון. הייתי אחת מתוך שבע הסגנים שהיו לו כתוצאה מהסכמים קואליציוניים, אבל אני גם היחידה שמוזכרת בכתב האישום שלו כי הוא הזמין פלט של

יפה בן דוד נכנסה לתפקידה במזכ"לית התפרדות המורים בדצמבר 2018, אחרי שקודמה בתפקיד, יופי ופרמון, הורשע בעסקת טיעון בשלוש עבירות מרמה והפרת אמונים ונדון לארבעה חודשי מאסר, לאחר שהואשם בלקיחת שוחד, פחיתות באיומים, מרמה והפרת אמונים, פגיעה בפרטיות, שיבוש מהלכי משפט והטרדת ע"ד.
לפני כן שימשה בן דוד יו"ר סניף הסתדרות המורים של קרית גת והיתה מורה לחינוך